

ten indeholder, og hvilke dele (om nogen overhovedet) der fortsat er relevante.

Forslagsstillerne har fået oplyst, at Kirkeministeriet i løbet af den nærmeste fremtid vil udarbejde nye privilegier, og forslagsstillerne forventer, at ministeriet ved den lejlighed sørger for at få de gamle privilegier ophævet og indskrevet i de nye privilegier. Forslagsstillerne forventer i øvrigt, at ministeriet sørger for, at der er den fornødne lovhjemmel til at udstede de nye privilegier.

Ifølge udenrigsministerens besvarelse af S 1647, folketingsåret 1999-2000, jf. Folketingets forhandlinger side 5297, er en række traktater stadig gældende, da de ikke formelt er blevet opsagt eller bortfaldet efter deres indhold. Forslagsstillerne undtager derfor generelt traktater fra ophævelse, selv om de efter deres indhold lyder forældede. Det er dog forslagsstillerne opfattelse, at udenrigsministeren eller ressortministrene bør tage initiativ til, at de forældede traktater bliver ajourført eller opsagt efter de almindelige folkeretlige principper.

F.eks. indeholder traktaten af 14. marts 1857 ang. Aflysningen af Sund- og Beltolden bestemmelser om ikke at »... opkræve nogen Told ... af de Skibe, der passere Belterne eller Sundet for at begive sig fra Nordsøen til Østersøen, eller omvendt ... Intet Skib skal for Fremtiden under nogetsomhelst Paaskud turde anholdes eller underkastes nogen Standsning ...«. Denne toldfrihed omfatter bl.a. »... Elefanttænder eller Elfenbeen ... Opium ...«.

Dette er tydeligvis forældet, da forslagsstillerne ikke kan forestille sig, at et skib, der laster opium og elfenben, kan påberåbe sig ret til at sejle videre med hjemmel i traktaten fra 1857 og måske endda forlange erstatning for uberettiget standsning.

Forslagsstillerne finder derfor, at udenrigsministeren bør gennemgå de gamle traktater og tage skridt til at forhandle en ajourføring eller en opsigelse med de øvrige lande. F.eks. finder forslagsstillerne, at traktaterne med Sverige (og Norge) samt Lybek burde kunne opsiges som forældede.

Ifølge kirkeministerens besvarelse af S 1770, folketingsåret 1999-2000, jf. Folketingets forhandlinger side 5301, finder ministeren ikke, at der er et behov for at ajourføre Danmarks og Norges Kirke-Ritual af 25. juli 1685, selv om der kan være tvivl om, hvilke dele der er gældende.

Ministeren anfører ganske fornuftigt, at det vil savne mening at gennemføre en formel ophævelse af dele, der allerede er ophævet. Dette er forslagsstillerne helt enige i. Problemet er blot, at det kan være vanske-

ligt og ressourcekrævende at finde ud af, hvilke af bestemmelserne der er ophævet.

Forslagsstillerne er til gengæld uenig med ministeren i, at det ikke giver mening formelt at ophæve dele, der er bortfaldet. Begrundelsen er, at det er ressourcekrævende at finde ud af, om en forskrift eller dele heraf er bortfaldet, hvilket flere ministre formentlig er enige i efter at have besvaret en række spørgsmål om gamle forskrifter. Da ministeren oplyser, at der kan herske tvivl om, hvorvidt dele af ritualer er gældende, har ministeren givet et andet argument for at ophæve bortfaldne dele, nemlig at det udelukker tvivlen.

Forslagsstillerne finder derfor, at det er fornuftigt at ophæve bestemmelser »for så vidt det ikke allerede er sket«, som man har udtrykt det tidligere, når man ophæver noget, som man ikke er sikker på om tidligere er ophævet.

Jf. kirkeministerens besvarelse finder ministeren ikke, at der er et behov for at ajourføre kirkeritualer, selv om der kan være tvivl om, hvilke dele der er gældende. Begrundelsen er bl.a., at det ikke har givet anledning til problemer i praksis. Når dette sammenholdes med oplysningerne i noterne i Retsinformation om, at adskillige af bestemmelserne er gået af brug, formoder forslagsstillerne derfor, at ritualer ikke har nogen større praktisk betydning i dag.

Forslagsstillerne finder ikke, at det med rimelighed kan forventes, at borgerne overholder en lovgivning, når der åbenlyst sættes spørgsmålstegn ved, om reglerne er gældende. Forslagsstillerne er således uenige med ministeren i, at der ikke er et behov for en afklaring, og foreslår derfor, at de fleste afsnit udgår, da de ikke skønnes at have relevans længere.

Ministeren må således undersøge, om der er bestemmelser i disse afsnit, der fortsat er relevante, hvis ministeren ønsker og forventer, at bestemmelserne skal opretholdes. En sådan undersøgelse burde efter forslagsstillerne opfattelse være overkommelig.

Skulle der mod forventning være relevante bestemmelser i de afsnit, der foreslås ophævet, er forslagsstillerne indstillet på at stille ændringsforslag under udvalgsbehandlingen.

Med hensyn til anvendelsen af grundlovens § 25 eller en retssædvane til at udstede forskrifter finder forslagsstillerne, at dette bør undgås, og at der ved førstkomne lejlighed bør etableres en udtrykkelig lovhjemmel.

Forslagsstillerne har derfor med tilfredshed noteret sig, at justitsministeren i besvarelsen af S 1767, folketingsåret 1999-2000, jf. Folketingets forhandlinger side 5300, har erklæret sig enig i, at »... grundlovens § 25 (giver) kun i begrænset omfang (...) adgang til at